



У К Р А І Н А  
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

**П Р О Є К Т Р І Ш Е Н Н Я**

**Про звернення депутатів Одеської обласної ради  
до Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України  
щодо вивчення проблеми та сприяння ревіталізації малих і середніх  
річок Одеської області**

З метою виконання вимог Конституції України щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, сприяння ревіталізації малих і середніх річок, керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», обласна рада

**ВИРІШИЛА:**

1. Схвалити текст звернення депутатів Одеської обласної ради до Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України щодо вивчення проблеми та сприяння ревіталізації малих і середніх річок Одеської області.
2. Надіслати зазначене звернення до Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України.

*Проект рішення підготовлено та  
внесено депутатом Одеської обласної  
ради VIII скликання Денисенком О.*

Додаток  
до рішення обласної ради  
від \_\_\_\_\_ 2021 року  
№ \_\_\_\_\_ - VIII

**ЗВЕРНЕННЯ**  
**депутатів Одеської обласної ради до Міністра захисту довкілля та**  
**природних ресурсів України щодо вивчення проблеми та сприяння**  
**ревіталізації малих і середніх річок Одеської області**

Останнім часом глобальні зміни клімату стають все більш відчутними для водних ресурсів Одеської області. Вже сьогодні ми спостерігаємо, як зими стають м'якшими та коротшими, а літо – спекотнішим. Це призводить до відсутності формування весняного водопілля та виснаження поверхневих і підземних вод у меженний період.

На території Одеської області є дуже багато малих та середніх річок, які належать до басейну річок Причорномор'я та басейнів Південного Бугу, Дністра і Нижнього Дунаю. Практично усі вони є проблемними та опинилися на межі зникнення. Інтенсивне розорювання заплавної території, подекуди до урізу води, каналізування русел, наявність різного типу підірних гідротехнічних споруд, відсутність встановлених меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг повністю змінили гідрологічний стан як самих річок, так і прилеглих ландшафтів.

Живлення річок переважно дощове та снігове з весняною повинню. В останні роки спостерігається зменшення водності більшості річок та їхнє пересихання. Причинами цього є як кліматичні зміни (підвищення середньорічних значень температури повітря, перерозподіл кількості й інтенсивності опадів), так і антропогенна діяльність (надмірна розораність водозборів, випрямлення русел, зарегульованість тощо).

Поодинокі проекти заходів з відтворення ділянок річок виявилися неефективними через розгляд проблем тільки в межах окремої території без урахування особливостей гідрологічного режиму всієї річки як єдиної екосистеми.

Наочними прикладами ситуації, що склалася з річками, є річки Алкалія та Хаджидер басейну річок Причорномор'я, які беруть початок на території Республіки Молдова (Штефан-Водський район), але здебільшого протікають уздовж території Білгород-Дністровського району Одеської області.

Так, річка Алкалія на території Одеської області має довжину 65 км і впадає в лиман Солоне Озеро. Вода річки використовується для зрошення та господарсько-побутових потреб. Річище випрямлене уздовж 30 км. На її берегах розташовані села Старокозаче, Підгірне, Карналіївка, Монаші, Маразліївка, Великомар'янівка, Широке. Інтенсивне сільське господарство в місцях протікання річки є причиною її забруднення та погіршення

екологічного стану прилеглих територій. Район гирла річки входить до національного природного парку «Тузовські лимани».

Річка Хаджидер на території Одеської області має довжину 69 км. Тече переважно на південний схід (частково на південь) та впадає в лиман Хаджидер на південь від села Дивізії. Річка має дві притоки: річку Каплань протяжністю 46 км і річку Балакчеля (Ярославка) протяжністю 15 км. Наразі річка замулена, заросла очеретом та має загрозу зникнення внаслідок пересихання.

Науковці, громадськість та місцеві органи влади беруть активну участь у відпрацюванні концептуальних напрямків ревіталізації річок області, враховуючи й вищезазначені. Спільно вони дійшли висновку, що тільки максимальне наближення до природних умов може зрушити процес відродження малих і середніх річок Одеської області.

Водночас, вирішення проблемних питань, зокрема відновлення гідрологічного режиму річок з урахуванням адаптації до зміни клімату, потребує значних фінансових витрат, а обсяги місцевих бюджетів вкрай обмежені.

Наразі екологічна ситуація на малих та середніх річках Одеської області досягла критичних оцінок і мешканці прилеглих до них населених пунктів це відчують у своєму повсякденному житті. Особливо це стосується транскордонних річок, таких як Алкалія та Хаджидер, вирішення проблемних питань щодо гідрологічного режиму яких знаходиться поза межами повноважень місцевих органів влади та потребує втручання держави на міжнародному рівні.

Враховуючи вищевикладене, ми, депутати Одеської обласної ради, звертаємося з проханням залучитися до вивчення цієї проблеми та сприяти ревіталізації малих і середніх річок Одеської області.

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту рішення обласної ради «Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Романа Абрамовського щодо вивчення проблеми та сприяння ревіталізації малих річок Одеської області

Глобальні зміни клімату останнім часом стають все більш відчутними для водних ресурсів Одеської області. Вже сьогодні ми спостерігаємо, як зими стають м'якшими та коротшими, а літо спекотнішим. Це призводить до відсутності формування весняного водопілля та виснаження поверхневих і підземних вод в меженний період.

Проблемними на території області є малі річки, які опинилися на межі зникнення. Інтенсивне розорювання заплавлених територій, подекуди до урізу води, каналізування русел, наявність різного типу підірних гідротехнічних споруд, відсутність встановлених меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг повністю змінили гідрологічний стан, як самих річок, так і прилеглих ландшафтів.

Поодинокі проекти заходів щодо відтворення ділянок річок виявились неефективними через розгляд проблем тільки в межах окремої території, без урахування особливостей гідрологічного режиму всієї річки, як єдиної екосистеми.

Місцеві органи влади, наука і громадськість приймають активну участь у відпрацюванні концептуальних напрямків ревіталізації цих річок. Спільно вони дійшли висновку, що тільки максимальне наближення до природних умов може зрушити процес відродження річок Алкалія та Хаджидер та інші малі річки Одеської області. Але, вирішення цих питань, з урахуванням адаптації до зміни клімату, потребує значних коштів. Наразі, стан справ щодо екологічної обстановки вищезазначених річок став вкрай поганий та мешканці прилеглих населених пунктів явно це відчувають.